

17. 7. 2015

ID: 98436

Postoupení pohledávky

Bez ohledu na počet osob, jimž zákazník obchodníka s cennými papíry, který není schopen plnit své závazky vůči svým zákazníkům, postoupí části své pohledávky na vydání zákaznického majetku, nepřekročí celková výše náhrady, jíž Garanční fond vyplatí postupníkům, zákonem stanovenou maximální výši.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 3815/2013, ze dne 30.3.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně JUDr. M. S., zastoupené Mgr. V.R., advokátkou, se sídlem v P., proti žalovanému Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry, se sídlem v P., zastoupenému JUDr. M.O., advokátem, se sídlem v P., o zaplacení 400.000 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 36 ECm 18/2011, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 30. května 2013, č. j. 6 Cmo 376/2012-115, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. května 2013, č. j. 6 Cmo 376/2012-115, se ruší a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. dubna 2012, č. j. 36 ECm 18/2011-69, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 67.488 Kč (výrok I.), zamítl žalobu co do další částky 339.200 Kč (výrok II.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok III.).

Ve výroku označeným rozsudkem Vrchní soud v Praze k odvolání obou účastníků změnil rozsudek soudu prvního stupně v napadené části výroku I. tak, že zamítl i žalobu o zaplacení 67.488 Kč (první výrok), a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (druhý výrok).

Odvolací soud vyšel z toho, že:

- 1) Zaplacení částky 400.000 Kč se žalobkyně domáhá z titulu náhrady za nevydaný majetek zákazníka obchodníka s cennými papíry (Sati, a. s.) podle § 128 a násl. zákona č. [256/2004](#) Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.
- 2) Žalobkyně byla jednou z deseti účastníků smlouvy o sdružení finančních prostředků za účelem obchodování v systému SPAD-Blokových obchodů; do společného obchodování vložila 500.000 Kč.
- 3) Veškerá činnost sdružení měla být podle smlouvy o sdružení vykonávána jménem člena sdružení Ing. L. D. a na jeho účet; ten také svým jménem a na svou odpovědnost nakládal s prostředky sdružení.
- 4) Ing. L. D. uzavřel dne 23. ledna 2004 s obchodníkem s cennými papíry, společností Sati, a. s., komisionářskou smlouvu o obstarání koupě nebo prodeje cenných papírů a složil u obchodníka sdružené finanční prostředky. Jako komitent byl ze smlouvy zavázán pouze Ing. L. D., který byl také zákazníkem obchodníka s cennými papíry.
- 5) Na majetek Sati, a. s. byl posléze (po předchozím zavedení nucené správy) prohlášen konkurs s účinky ke dni 16. února 2005.
- 6) Smlouvou o rozpuštění sdružení ze dne 16. března 2005 projeví účastníci sdružení vůli, aby věřiteli (ve smlouvě specifikované) pohledávky za úpadkyní z titulu zálohy složené na účet obchodníka s cennými papíry byli nadále jednotliví účastníci sdružení podle poměru jejich vkladů do sdružení. Soudy obou stupňů smlouvu posoudily (v souladu se závěry formulovanými Nejvyšším

soudem v rozsudku ze dne 22. září 2010, sp. zn. 29 Cdo 4669/2008, který je veřejnosti dostupný - stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu vydaná po 1. lednu 2001 - na webových stránkách Nejvyššího soudu) jako smlouvu o postoupení pohledávky. Žalobkyni byla Ing. L. D. takto postoupena část pohledávky za úpadkyní z komisionářské smlouvy ve výši 499.990 Kč. Pohledávka byla v konkursním řízení zjištěna.

Odvolací soud, na rozdíl od soudu prvního stupně, uzavřel, že žalobkyni nesvědčí žalobou uplatněná pohledávka za žalovaným. Náhrada za nevydaný zákaznický majetek podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu náleží pouze zákazníkovi obchodníka s cennými papíry, který není schopen plnit své závazky vůči svým zákazníkům. Žalobkyně však (jako člen sdružení) zákazníkem obchodníka s cennými papíry nebyla. V řízení přitom nebylo prokázáno, že by žalobkyně pohledávku na zaplacení náhrady za nevydaný zákaznický majetek nabyla „nějakým jiným způsobem, třeba jen částečným postoupením od Ing. L. D.“. Rovněž tak podle odvolacího soudu nebylo prokázáno, že žalobkyně pohledávku na zaplacení náhrady za nevydaný zákaznický majetek u žalovaného přihlásila.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), majíc za to, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která nebyla v rozhodování odvolacího soudu dosud vyřešena, a to, zda při „přechodu“ pohledávky zákazníka za obchodníkem s cennými papíry, který je v úpadku, přechází na právního nástupce zároveň nárok na náhradu z Garančního fondu podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

Právní názor odvolacího soudu dovolatelka považuje za nesprávný. V jeho důsledku by právní nástupci zákazníka sice získali pohledávku za obchodníkem s cennými papíry, ovšem ztratili by právo na náhradu z Garančního fondu za zákaznický majetek, který jim nemohl být vydán z důvodů přímo souvisejících s finanční situací obchodníka s cennými papíry.

Dovolatelka je přesvědčena, že postoupením části pohledávky za obchodníkem s cennými papíry na ni přešla i poměrná část nároku na náhradu z Garančního fondu. Uvedený závěr plyne mimo jiné i z § 524 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), podle kterého s postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená. Za práva spojená s pohledávkou lze podle dovolatelky nepochybně považovat též nárok na náhradu z Garančního fondu, který je navázán a spojen právě s pohledávkou na vydání majetku zákazníka. Nebylo proto vůbec nezbytné, aby kromě částečného postoupení pohledávky za úpadkyní Ing. D. částečně postupoval i právo na náhradu z Garančního fondu, jak se domnívá odvolací soud. Dovolatelka proto navrhuje, aby odvolací soud dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že žalovanému uloží povinnost zaplatit žalobkyni 67.488 Kč.

Žalovaný považuje napadené rozhodnutí za správné, vyjadřuje přesvědčení, že se dovolatelka v dovolání domáhá „jiného nároku, než který byl předmětem řízení“ před soudy nižších stupňů a navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., a to k posouzení dovoláním otevřené otázky, v judikatuře Nejvyššího soudu dosud beze zbytku nevyřešené.

Dovolání je důvodné.

Podle § 524 obč. zák. (k použití zákona č. [40/1964](#) Sb. srov. § 3028 odst. 3 větu první zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku) věřitel může svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému (odstavec první). S postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená (odstavec druhý).

Nejvyšší soud již ve výše označeném rozsudku sp. zn. 29 Cdo 4669/2008 uzavřel, že dohoda o rozpuštění sdružení ze dne 16. března 2005 splňuje obsahové náležitosti smlouvy o postoupení pohledávky. Současně vysvětlil, že ji nelze považovat za neplatnou pro obcházení zákona (§ 130 odst. 10 zákona o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění účinném ke dni uzavření smlouvy), neboť částečné postoupení pohledávky zákazníka za obchodníkem s cennými papíry nemá žádný vliv na maximální částku vyplácenou Garančním fondem obchodníků s cennými papíry zákazníkům obchodníka s cennými papíry.

Postoupí-li zákazník obchodníka s cennými papíry svoji pohledávku (nebo její část) na zaplacení (vydání) peněžních prostředků, které má obchodník s cennými papíry ve své moci za účelem poskytnutí investiční služby, neztrácí tato pohledávka povahu pohledávky na vydání zákaznického majetku podle § 129 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění účinném ke dni uzavření smlouvy (srov. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2011, sp. zn. 29 Cdo 240/2010).

Z právní úpravy náhrady za majetek zákazníka, který zákazník nemohl být vydán z důvodů přímo souvisejících s finanční situací obchodníka s cennými papíry, plyne, že ji Garanční fond vyplácí tomu, komu svědčí právo na vydání zákaznického majetku. Proto také zákon stanoví, že okamžikem výplaty náhrady se Garanční fond stává věřitelem obchodníka s cennými papíry, a to v rozsahu vyplacené náhrady (srov. § 131 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu). Postoupí-li tudíž zákazník pohledávku na vydání zákaznického majetku, přechází na postupníka v souladu s § 524 odst. 2 obč. zák. (jakožto právo s ní spojené) i právo na náhradu z Garančního fondu.

Pokud by postupník nebyl (jakožto věřitel pohledávky za obchodníkem s cennými papíry) osobou oprávněnou k přijetí náhrady z Garančního fondu, jak dovodil odvolací soud, a náhrada by byla vyplacena postupiteli, nemohl by se Garanční fond výplatou náhrady postupiteli (který již není - v rozsahu, v němž pohledávku postoupil - věřitelem pohledávky za obchodníkem s cennými papíry) stát v rozsahu vyplacené náhrady věřitelem obchodníka s cennými papíry; tím by zůstal postupník.

Jak přitom Nejvyšší soud dovodil již v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 4669/2008, postoupení části pohledávky na vydání zákaznického majetku nemá vliv na omezení výše náhrady, jíž lze vyplatit jednomu zákazníkovi u jednoho obchodníka s cennými papíry. Na postupníka tak přechází spolu s postoupenou částí pohledávky za obchodníkem s cennými papíry poměrná část nároku na náhradu z Garančního fondu. Jinými slovy bez ohledu na počet osob, jimž zákazník obchodníka s cennými papíry, který není schopen plnit své závazky vůči svým zákazníkům, postoupí části své pohledávky na vydání zákaznického majetku, nepřekročí celková výše náhrady, jíž Garanční fond vyplatí postupníkům, zákonem stanovenou maximální výší.

Jelikož právní posouzení věci odvolacím soudem není správné a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozsudek odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)